

Årets sista Epiztel rapporterar om ett utbrott av duvpest hos vilda duvor döda i Falköping och om två

bisjukdomar som för första gången påträffats i Sverige respektive EU. Texten är sammanställd av Madeleine Gertzell, Jordbruksverket.

DUVOR DOG AV DUVPEST

I början av november påträffades ett antal vilda duvor döda i Falköping. Duvorna skickades in till SVA för obduktion som fallvilt med misstanke om duvpest. Vid virologisk undersökning påvisades högpatogent paramyxovirus typ 1, vilket om det orsakar sjukdom hos fjäderfä och andra fåglar i fångenskap klassas som newcastlesjuka.

Newcastlesjuka lyder under epizootilagen. Veterinären ska därför redan vid misstanke om newcastlesjuka rapportera till länsveterinären och Jordbruksverket. Diskussion kan alltid även föras med epizootologen på SVA.

För att minska risken för smittspridning från vilda fåglar beslutade Jordbruksverket att den som håller fjäderfä för kommersiellt bruk eller har fler än 350 värphönsplatser i Falköpings kommun, skulle hålla fåglarna inomhus till och med den 10 december. Dessutom rekommenderar Jordbruksverket att alla som håller fåglar i fångenskap upprätthåller goda biosäkerhetsrutiner. Djurhållare ska tänka på att ge foder och dricksvatten inomhus eller under ett skydd som förhindrar kontakt med vilda fåglar.

Senast paramyxovirus hittades hos döda duvor var 2013. Virus har påträffats ett antal gånger tidigare och verket har då beslutat om liknande åtgärder.

EUROPEISK YNGELRÖTA HOS HONUNGSBIN

I slutet av juli påträffades europeisk yngelröta i ett bisamhälle i Örebro (Figur 1). Europeisk yngelröta orsakas av bakterien *Melissococcus*

FOTO: JORDBRUKSVERKET'S BILDARKIV

plutonius som angriper de öppna vaxcellernas yngre larver. Symtomen var inte särskilt tydliga så ett kakprov skickades till laboratoriet på SLU som kunde fastställa sjukdomen. Det är Sveriges första konstaterade fall av sjukdomen. Sedan dess har även biodlarens övriga samhällen och ytterligare ett samhälle som tillhörde en annan biodlare men som stod i samma bigård som det diagnostiserade samhället undersökts för europeisk yngelröta. Sjukdomen kunde då inte påvisas i något av samhällena.

Eftersom europeisk yngelröta inte omfattas av den svenska lagstiftningen i dagsläget var det oklart hur smittan skulle hanteras. I ett underlag till en ny förordning som inom kort ska

FIGUR 1. I slutet av juli påträffades sjukdomen europeisk yngelröta hos ett bisamhälle i Örebro.

skickas till näringsdepartementet förordas hygieniska åtgärder. Biodlaren fick därför råd att bland annat skaka över bina på rent vax.

Varifrån smittan kommit är oklart. Symtom på europeisk yngelröta varierar mycket. Larver som dör i ringstadiet får ofta en ljusbrun färg som inte är enhetlig över hela larven och de olika larvsegmenten avtecknar sig ofta som ljusa streck. Senare torkar larven in och om den inte rensas ut kan den anta varierande form och utseende. Om ynglet dör i täckta celler kan symtomen påminna om amerikansk yngelröta men om de öppnas är ynglet intorkat mot cellväggen.

Vid hög bitäthet kan skadorna av europeisk yngelröta bli betydande.

FOTO: JAMES D. ELLIS

FIGUR 2. I september 2014 och 2015 upptäcktes utbrott av lilla kupskalbaggen (svarta insekter mellan bina) hos honungsbin i Italien. Lilla kupskalbaggen har inte tidigare funnits inom EU.

LILLA KUPSKALBAGGEN I ITALIEN

I september 2014 upptäcktes ett utbrott av lilla kupskalbaggen (*Aethina tumida*) hos honungsbin i området Kalabrien i Italien (Figur 2). Lilla kupskalbaggen är en exotisk skadegörare och har inte tidigare funnits inom EU. Under hösten genomfördes undersökningar av samtliga bigårdar inom ett stort område. Flera andra bigårdar konstaterades smittade. Restriktioner infördes för biodlingen i området, främst för förflyttningar men även för utförsel av biodlingsprodukter. I september 2015 hittades ännu ett utbrott, det första under 2015, och restriktionerna för biodlingen i området förlängdes.

Vid bekämpning måste angripna samhällen och bigårdar destrueras och marken saneras eftersom skalbaggen förpuppar sig i marken runt bisamhället. Skalbaggen förökar sig snabbt och larven äter biyngel, honung och pollen. Under vissa förhållanden förstör lilla kupskalbaggen utbyggda vaxkakor. Dess ekskrementer orsakar jäsning och förstör honungen. Om angreppet är kraftigt och okontrollerat dör bisamhället eller gör så att bina rymmer från kupan. ■

■ ■ Telefonnumret till SVAs epizootologjour är 018-67 40 01.

■ ■ Detta nummer kan enbart användas då SVAs växel är stängd, dvs utanför ordinarie arbetstid. Epizootijouren ger råd och hjälp till veterinärer vid misstanke om epizootisjukdom. Provsvar eller allmänna råd kan inte ges på detta nummer.

Stipendium

Djurvännernas Förenings i Stockholm stipendium på 35 000 kr utdelas till person eller personer, som genom forskning eller genom annan insats främjar djurs välfärd.

Stipendiet söks senast 29 januari 2016 med kortfattad motivering till:

Djurvännernas Förening i Stockholm
c/o Lennart Garmer
Ekbacksvägen 14, 182 38 Danderyd
e-post: lennart.garmer@swipnet.se

KÅSÖRER SÖKES

Veterinärtidningens kåserier är uppskattade inslag för många läsare. Redaktionen behöver dock ständigt nya texter från såväl äldre som yngre veterinärer. Alla

har upplevt något utöver det vanliga, som kan sprida glädje bland kollegerna. Sätt det på pränt och hör av er!

SVT-redaktionen

